

Concert zaterdag 16 februari 2008

Franciscuskwartet

Lukaskerk
Landgoed Veldwijk
Ermelo

randmeer
concerten

Inhoud

Programma 16 februari 2008

Over het Franciscuskwartet

Over de musici

Toelichting bij het concert door Leo van Wijk

Terugblik concert 3 februari 2008

Beknopt overzicht programma 2007/8

Contactadressen en concertlocaties

**randmeer
concerten**

9e Randmeerconcert - seizoen 2007/2008
zaterdag 16 februari 2008 20.00 uur
Lukaskerk - Ermelo

Franciscuskwartet

Diana Morris - viool, Pamela Kubik - viool
Frank Brakkee - altviool, Sebastiaan van Eck - cello

Joseph Haydn
(1732-1809)

Strijkkwartet in C gr.t. opus 50.2
opus 50/2 (1787)
- *Vivace*
- *Adagio cantabile*
- *Menuetto, allegro*
- *Vivace assai*

Dmitri Sjostakovitsj

Dmitri Sjostakovitsj
(1906-1975)

Adagio en allegretto (1931)

~ pauze ~

Astor Piazzolla (links)

Felix Mendelssohn Bartholdy
(1809-1847)

Strijkkwartet nr 2 in a kl.t.
opus 13 (1827)
- *Adagio, Allegro vivace*
- *Adagio non lento*
- *Intermezzo. Allegretto con moto*
- *Presto*

Felix Mendelssohn

Astor Piazzolla
(1921-1992)

La Muerte del Angel (1987)

Het Franciscus Kwartet behoort tot de toonaangevende Nederlandse strijkkwartetten en geniet alom bekendheid vanwege zijn opwindende, intense spel en zijn interessante programmering.

De vier musici zijn alle werkzaam bij de orkesten van het Muziekcentrum van de Omroep. Het kwartet heeft een goedgevulde concertagenda en opnames zijn regelmatig op de radio te beluisteren. Het Franciscus Kwartet speelt regelmatig op alle belangrijke Nederlandse podia zoals in de Kleine Zaal van het Concertgebouw te Amsterdam (in het seizoen 2001-2002 met een Spaanse avond met Boccherini, Arriaga, Turina en een Zondagochtendconcert met Bach, Haydn, Mendelssohn), Muziekcentrum Vredenburg, De Doelen en het Muziekcentrum te Eindhoven.

In 1999 verzorgde het Franciscus Kwartet samen met de zangeres Jessye Norman een bijzonder succesvol concert in de Grote Zaal van het Concertgebouw in Amsterdam met werken van Chausson en Duke Ellington. Op uitnodiging van de Bayerische Rundfunk speelde het Franciscus Kwartet in München en voor de Südwestfunk-Baden Baden in de Schwetzingen Festspiele van 2002. Ook maakte het kwartet tournees naar Engeland en Litouwen met concerten op de festivals van Kaunas en in Vilnius.

In 2004 volgde een tournee naar Curaçao met optredens in het festival Tertulia Musikal. Daarnaast verzorgde het Franciscus Kwartet 12 schoolconcerten met een eigen educatief programma: op deze wijze kwamen meer dan 2000 kinderen voor het eerst in contact met klassieke kamermuziek.

In juli 2007 verzorgde het Franciscus Kwartet het strijkkwartetaandeel in het door het Osiris trio georganiseerde kamermuziek festival in Oranjewoud (Fr). Het Franciscus Kwartet nam tot nu toe acht verschillende cd's op waarvan de laatste met een selectie bijzondere arrangementen bij het label Challenge Classics.

Diana Morris**viool**

Diana Morris studeerde aan de gerenommeerde Chethams School of Music te Manchester en in Londen bij David Takeno en Gyorgy Pauk. Zij vervolgde haar vioolstudie aan de Yale University in de VS. Ze maakte furore als soliste en als kamermuzikspeler in binnen- en buitenland en sleepte vele prijzen in de wacht. Diana woont sinds 1992 in Nederland en is momenteel eerste concertmeester bij het Radio Symfonie Orkest in Hilversum.

Pamela Kubik**viool**

Pamela Kubik is van oorsprong van argentijnse afkomst. Ze kreeg haar eerste vioollessen van vader Rodolfo Kubik. Zij vervolgde haar opleiding bij Alejandro Eligovich aan het Conservatorium van Buenos Aires. Ze kreeg een uitnodiging om verder te studeren aan de beroemde Menuhin-school in Gstaad in Zwitserland waar ze viool en altvioolles kreeg van Alberto Lysy. Aan de Musikhochschule in Stuttgart behaalde zij haar eindexamen bij Susanne Lauterbacher. Zij speelde enkele jaren in de Deutsche Kammerakademie en werd concertmeester in de Klassische Filharmonie in Bonn. In 1997 kwam ze met haar man naar Nederland. Ze speelde als eerste violiste in het Radio Symfonie Orkest en tegenwoordig in de Radio Kamer Filharmonie. Ze heeft altijd veel kamermuziek gespeeld. Met het Ameral Quartett volgde zij lessen bij het Amadeus Kwartet.

Frank Brakkee**altviool**

Frank Brakkee studeerde altviool aan het Utrechts Conservatorium bij Nobuko Imai, Prunella Pacey en Ron Ephrat. Aanvullend volgde hij masterclasses bij o.m. Thomas Riebl, Isabelle van Keulen en Tabea Zimmermann. In 1992 behaalde hij zijn UM-diploma cum laude en in hetzelfde jaar begon hij zijn loopbaan bij het Radio Filharmonisch Orkest, waar hij nu solo-altist is. Daarnaast is hij de vaste altist van het Nieuw Ensemble waarmee hij op festivals over de hele wereld speelt.

Sebastiaan van Eck**cello**

Sebastiaan van Eck studeerde aan de conservatoria van Amsterdam, Parijs en Düsseldorf bij o.a. Johannes Goritzki en Dimitri Ferschtman. Hij maakte deel uit van de Camarata Lysy en de Deutsche Kammerakademie. Sinds 1981 is hij verbonden aan het Radio Symfonie Orkest. Hij speelt ook in het Cello Kwartet Amsterdam en is o.a. initiatiefnemer van de succesvolle Raadhuisconcerten in Hilversum en de Stichting Strijkkwartetten Nederland.

Kanttekeningen bij dit concert

Joseph Haydn, geboren op 31 maart 1732, was de zoon van eenvoudige ambachtsman. Zijn muzikaliteit viel al snel op en op 6 jarige leeftijd ging hij uit huis om bij een familielid de opleiding tot kerkmusicus te beginnen.

Twee jaar later, in 1740, werd hij door de kapelmeester van de Stephansdom naar Wenen gehaald. Bij de Dom hoorde een internaat en daar kreeg hij een muziekopleiding, maar zingen in het koor als jongenssopraan was zijn belangrijkste taak. Zijn stemwisseling trad pas laat op in 1749, maar toen was een kleine kwa-jongensstreek genoeg voor ontslag op staande voet. Hij hield zichzelf in leven met o.a. het overschrijven van muziek, tot hij door toedoen van de Italiaanse componist en zangpedagoog Porpora in contact gebracht werd met de kleine adel. Daar kreeg hij zijn eerste compositieopdrachten. Voor graaf von Fürnberg componeerde hij tussen 1755 en 1759 zijn eerste serie strijkkwartetten.

De Stephansdom Wenen

In 1760 trad Haydn in het huwelijk met Maria Anna Keller, naar later bleek een van zijn weinige grote vergissingen. Zij had een onuitstaanbaar humeur en toonde geen belangstelling voor muziek. Er zijn geen kinderen uit dat huwelijk geboren.

Muzikaal ging het beter, zeker na zijn benoeming in 1761 tot vice Kapelmeester aan het hof van de Esterházy's.

Slot Eszterházy Fertöd

Toen hij in 1776 tot Kapelmeester werd benoemd, kreeg hij permanent de beschikking over een klein maar uitstekend orkest. Dit was de ideale omgeving, waarin een stortvloed van composities aan zijn brein ontsproten. Door de vele contacten van de Esterházy's in Europa werd Haydn ook in het buitenland bekend. Dat leverde hem vele opdrachten op en zo ontstonden in de jaren 1785-1786 de Parijse Symfonieën.

Na een periode van zes jaar waarin hij geen strijkkwartetten componeerde ontstonden in 1787 de Pruisische Kwartetten opus 50 waarvan u er vanavond één zult horen. In 1790 overleed prins Nicolaus Esterházy. Zijn opvolger had geen belangstelling voor muziek en daarmee kwam een einde aan een bijna 30 jarig dienstverband van Haydn bij de Esterházy's.

Op uitnodiging van de impresario Solomon vertrok hij naar Engeland om nieuwe symfonieën voor een groot orkest te dirigeren. Zijn verblijf daar in 1791/1792 was een groot succes en in 1794/1795 kwam hij terug in Engeland. Hij schreef daar nog een aantal van zijn Londense Symfonieën en kreeg een eredoctoraat aan de universiteit van Oxford.

Terug in Wenen ging hij het rustiger aan doen, hij componeerde nog twee belangrijke oratoria `Die Schöpfung en Die Jahreszeiten`. Haydn overleed tijdens de inval van de Fransen in Wenen op 31 mei 1809.

Hij liet een gigantisch oeuvre na van 84 strijkkwartetten, meer dan 200 trio's, 52 pianosonates. 104 symfonieën en nog vele andere werken.

Kort voor het overlijden van Haydn werd Felix Mendelssohn op 3 februari 1809 in Hamburg geboren. Hij was een muzikaal wonderkind en gaf zijn eerste openbare optreden als pianist op 9 jarige leeftijd. Op zijn 11e jaar componeerde hij al twee piano sonates, een vioolsonate en enkele liederen en een kleine opera met pianobegeleiding. Zijn eerste grote Symfonie (opus 11) schreef hij toen hij 15 jaar oud was. Op zijn zeventiende componeerde hij de ouverture voor

De jonge Felix Mendelssohn

de Midzomernachtdroom.

In 1827 schreef hij zich in aan de Universiteit van Berlijn om bij Hegel colleges geschiedenis en filosofie te volgen. Dit was ook het jaar waarin hij tussen juli en oktober zijn 2e Strijkkwartet in a kl.t. opus 13 componeerde, dat we vanavond gaan beluisteren. Ludwig van Beethoven overleed in dat zelfde jaar 1827. Mendelssohn was zeer onder de indruk van de late strijkkwartetten van v. Beethoven en bestudeerde ze nauwkeurig. Voor zijn opus 13 stond het laatste strijkkwartet (opus 132) van v. Beethoven model. Ze staan in dezelfde toonsoort en hebben een vergelijkbare cyclische structuur. Als verbindend element gebruikte Mendelssohn een motief van drie noten uit zijn lied 'Ist es wahr?' en dat motief herinnert weer aan Beethoven's pianosonate opus 81 'Les Adieux'

Op veel plaatsen in dit strijkkwartet is de invloed van v. Beethoven terug te vinden, zoals in de complexe structuur van het tweede deel.

Ook in het presto is Beethoven weer aanwezig met een stormachtig recitatief dat weer terugvoert naar het openingsthema 'Ist es wahr?'

Leo van Wijk

Kanttekeningen bij Sjostakovitsj' Adagio en allegretto *)

Beide stukken stammen uit 1931 en hebben zich inmiddels een plaats in de muziekwereld verworven en dat terwijl ze pas rond 1985 bekend zijn geworden, toen ze werden opgediept uit de Russische archieven.

Het adagio ook bekend onder de naam 'Elegie' is identiek met een aria uit de (indertijd verguisde) opera Lady Macbeth van Mtsensk. Het allegretto ook bekend als 'Polka' is waarschijnlijk oorspronkelijk geschreven voor het ballet 'Das goldene Zeitalter'. Het zijn twee totaal verschillende stukken die ondanks de volledig andere klankkleur tonen dat de componist Sjostakovitsj de muzikliefhebber steeds weer aangenaam verrast.

*) Op CD zijn beide stukken nauwelijks te vinden, maar er bestaat een 5 CD-does (Deutsche Grammophon) met uitvoeringen door het Emerson String Quartet o.a. te koop via www.amazon.de. En misschien kan het Franciscus Kwartet ze ook eens op CD zetten? Van de opera 'Lady Macbeth of Mtsensk' zijn wel diverse uitvoeringen te koop zowel op CD als DVD.

APK

Terugblik op het concert van 3 februari 2008 in Hotel Vennendal te Nunspeet

De wintertuin van hotel Vennendal was bijna te klein om plaats te bieden aan alle mensen die kwamen luisteren naar de talentvolle viola da gamba-speler Ralph Meulenbroeks. Hij wist een unieke sfeer op te roepen met de muziek op dit bijzondere instrument en vooral ook door alle leuke anecdotes die hij er over vertelde.

Muziek uit de 17e eeuw

Gekleed in de stijl van die tijd, nam Ralph Meulenbroeks ons mee naar het Franse hof van de 17e eeuw. Toen was de viola da gamba even gewoon als de dwarsfluit of de gitaar tegenwoordig. Het instrument lijkt een beetje op een cello en heeft een intieme, zijde-achtige klank, die prachtig klinkt in de muziek van Marais, Telemann, Hume en andere componisten uit die tijd. Ralph Meulenbroeks vertelde het publiek hoe de stukken waren opgebouwd, welke melodieën de basis vormden. Hij liet belangrijke thema's eerst even apart horen, voordat hij de stukken helemaal speelde en vertelde ook wat de toehoorders konden verwachten. Het effect was dat deze oude muziek voor iedereen toegankelijk en interessant werd. Hij haalde zeer virtuoos alles uit één instrument, alsof hij in z'n eentje op meerdere instrumenten tegelijk zat te spelen.

Informatieve anecdotes

Tussendoor vertelde hij over de twee viola da gamba's die hij bij zich had. Eén uit de 17e eeuw en één nieuwe, speciaal voor hem gemaakt. Omdat de snaren van schapendarmen zijn, heeft de atmosfeer er veel invloed op en moet hij de instrumenten voortdurend stemmen.

Verder vertelde hij met veel humor over de componisten uit die tijd en over de achtergrond van de stukken. Zoals over de manier waarop Marin Marais door zijn leermeester geaccepteerd werd (te zien in de Franse film "Tous les matins du monde") of hoe Telemann zijn stukken steeds in gedeeltes in zijn eigen tijdschrift uitgaf, om de kopers aan zich te binden.

Ralph Meulenbroeks heeft er met zijn virtuoze spel en interessante uitleg voor gezorgd dat het publiek vol aandacht luisterde naar de muziek voor de viola da gamba en in een vrolijke sfeer naar huis ging.

Irene Groen-Keizer

Beknopt overzicht programma 2007/8

zaterdag 15 september 20.00 uur - Ermelo, De Dialoog
Hexagon Ensemble 5 blazers + piano en acteur Carol Linssen die Poulenc speelt
Programma: "Entretiens avec Francis Poulenc"

vrijdag 28 september 20.00 uur - Putten, Kasteel De Vanenburg
EnAccord strijkkwartet

zaterdag 13 oktober 20.00 uur - Zeewolde, Open Haven
Matangi strijkkwartet

zondag 4 november 14.00 uur - Harderwijk, Catharinakapel
Lisa Jacobs, Helena Basilova, viool piano

zondag 18 november 14.00 uur - Nunspeet, Hotel Vennendal
piano solo: Hanna Shybayeva

zondag 16 december 14.00 uur - Nunspeet, Hotel De Sparrenhorst
Lendvai String Trio
in samenwerking met International Holland Music Sessions

zondag 13 januari 14.00 uur - Harderwijk, Cultureel Centrum
Rotterdams Kamerorkest, 22 strijkers met fluitiste Eleonore Pameijer

zondag 3 februari 14.00 uur - Nunspeet, Hotel Vennendal
Ralph Rousseau Meulenbroeks, solo op viola da gamba

**zaterdag 16 februari 20.00 uur - Ermelo Lukaskerk
Franciscus Kwartet (strijkkwartet)**

zondag 2 maart 14.00 uur - Nunspeet, Belvédèretheater Hotel De Sparrenhorst
Septet met harpiste Gwyneth Wentink

**vrijdag 28 maart 20.00 uur - Putten, Kasteel De Vanenburg
Musica ad Rhenum (kwartet, barok met fluit)**

zaterdag 12 april 20.00 uur - Zeewolde, Open Haven
Daidalos (piano) Trio

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

voor Nunspeet dhr. W.J. Bömer	E-mail: info-nunspeet@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 252968
voor Harderwijk dhr. W. Molendijk	E-mail: info-harderwijk@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 421704
voor Ermelo mevr. H. van Manen-Aartsen	E-mail: info-ermelo@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 563634
voor Putten dhr. L. van Wijk	E-mail: info-putten@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 353842
voor Zeewolde dhr. H. W. de Wit	E-mail: info-zeewolde@randmeerconcerten.nl Telefoon: 036 5223272
secretariaat dhr. R.G. Lemmens	E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 415593 Guido Gezellelaan 36, 3842 XM Harderwijk
financiën dhr. H. Berkouwer	E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0577 411242 Hertlaan 3, 8076 PG Vierhouten
concertcoördinator: dhr. R.A. Norg	E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl Telefoon: 0341 551703 Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo
publiciteit/perscontacten: dhr. M. de Lussanet	E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl
websitebeheer en Randmeerconcertbrieven: dhr. A.P. Kuiper	E-mail: webmaster@randmeerconcerten.nl
website Randmeerconcerten	www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.

Adressen van de concertlocaties:

Ermelo	De Dialoog	Raadhuisplein 4, 3851 NT
Ermelo	Lukaskerk	Landgoed Veldwijk 3853 LC
Putten	Kasteel De Vanenburg	Vanenburgerallee 13, 3882 RH
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED
Harderwijk	Catharinakapel	Klooster 1, 3841 EN
Harderwijk	Cultureel Centrum	Stationslaan 26, 3842 LA
Nunspeet	Hotel Vennendal	Vennenpad 5, 8072 PX
Nunspeet	Hotel De Sparrenhorst	Eperweg 46 8072 DB
Zeewolde	Open Haven	Kerkplein 8, 3891 ED

Randmeerconcerten

klinken

als kamermuziek in uw oren!

zeewolde
harderwijk
nunspeet
ermelo
putten
randmeer concerten